

კულტურულ-ჰუმანიტარული ფონდი „სოსუმი“

ოჯახში ძალადობის პრევენცია

კულტურულ-
ჰუმანიტარული
ფონდი „სოხუმი“
ქალთა არასამთავრობო
ორგანიზაციაა,
რომელიც 1997 წლის
ოქტომბერში დაფუძნდა
ქუთაისში.

ქუთაისი

2010

ფონდი „სოხუმის“ საქმიანობაში ერთ-ერთ ძირითად მიმართულებას წარმოადგენს ქალთა მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა. ამ მიზნით ოჯახსა და საზოგადოებაში ქალისათვის ხელსაყრელ ფსიქოსოციალურ კლიმატზე ზრუნვა.

მიუხედავად იმისა, რომ კომპეტენტური საერთაშორისო ორგანიზაციების კვლევებით ქალთა მიმართ ძალადობის კუთხით არსებული მდგომარეობა საქართველოში არ აღიქმება საგანგაშოდ, ძალადობის პრობლემა მაინც აღიარებულია, როგორც ერთ-ერთი ყველაზე მწვავე და აქტუალური.

ქალთა როლის ამაღლებისა და ძალადობის პრევენციის მიზნით ფონდ „სოხუმში“ ტარდება ტრენინგ-სემინარები, ფსიქოლოგის შეხვედრები, დებატები, საინფორმაციო შეხვედრები, გამოიცემა ჟურნალი „ქალთა ხმა“, მეთოდური სახელმძღვანელოები, პოსტერები; ეწყობა სატელევიზიო და რადიოგადაცემები ციკლიდან „ძალადობა ბოროტებაა“; ახალგაზრდული ფორუმ-თეატრი მართავს წარმოდგენებს; ხდება სოციალური კლიპების, რადიორგოლების მომზადება და ეთერში გაშვება.

ფონდ „სოხუმში“ არის უფასო ფსიქოლოგიური და იურიდიული კონსულტაციები, რამდენიმე ქალაქში გაიხსნა ქალთა მხარდაჭერის ცენტრი.

ყველა ამ ღონისძიების მიზანია არაძალადობრივი კულტურის პროპაგანდა საზოგადოებაში, ქალთა უფლებების დაცვის უნარ-ჩვევების დაუფლება და მათი გამოყენება.

ეს კრებულიც, რომელიც ფონდი „სოხუმის“ იურისტთა ჯგუფმა (ფიქრია ქლიბაძე, ინგა მაღლაფერიძე, თამარ ფაჩულია) შეადგინა, სწორედ ამ მიზანს ემსახურება.

კრებული 2009 წელს გამოიცა. ეს მეორე, შევსებული გამოცემაა.

საქართველოს
პარლამენტი 2006
წლის 25 მაისს მიიღო
კანონი „ოჯახში
ძალადობის აღკვეთის,
ოჯახში ძალადობის
მსხვერპლთა დაცვისა
და დახმარების
შესახებ“

რა არის ჯანონის მიზანი?

კანონის მიზანია:

ა) ოჯახის წევრთა უფლებრივი თანასწორობის აღიარებით მათი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვის, ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ხელშეუხებლობის, ოჯახური ღირებულებების დაცვის საკანონმდებლო გარანტიების შექმნის უზრუნველყოფა;

ბ) ოჯახში ძალადობის გამოვლენის, აღკვეთისა და თავიდან აცილებისათვის ეფექტური საკანონმდებლო მექანიზმების შექმნა;

გ) ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთათვის მართლმსაჯულების ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის სისტემის შექმნა;

დ) ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დაცვის, დახმარებისა და რეაბილიტაციის საფუძვლების შექმნა;

ე) ოჯახში ძალადობის თავიდან აცილებისა და მის წინააღმდეგ ბრძოლის მიზნით სხვადასხვა ინსტიტუტებს შორის თანამშრომლობის უზრუნველყოფა;

ვ) მოძალადეთა სარეაბილიტაციო ღონისძიებების ხელშეწყობის უზრუნველყოფა.

რას გულისხმობს ოჯახში ძალადობა?

ოჯახში ძალადობა გულისხმობს ოჯახის ერთი წევრის მიერ მეორის კონსტიტუციური უფლებებისა და თავისუფლების დარღვევას ფიზიკური, ფსიქოლო-

გიური, ეკონომიკური, სექსუალური ძალადობით ან იძულებით.

რა არის ფიზიკური ძალადობა?

ფიზიკური ძალადობა — ცემა, ნამება, ჯანმრთელობის დაზიანება, თავისუფლების უკანონო აღკვეთა ან სხვა ისეთი მოქმედება, რომელიც იწვევს ფიზიკურ ტკივილს ან ტანჯვას, ჯანმრთელობის მდგომარეობასთან დაკავშირებული დაუკმაყოფილებლობა, რაც იწვევს ოჯახის წევრის ჯანმრთელობის დაზიანებას ან სიკვდილს.

რა არის ფსიქოლოგიური ძალადობა?

ფსიქოლოგიური ძალადობა — შეურაცხყოფა, შანტაჟი, დამცირება ან სხვა ისეთი მოქმედება, რომელიც იწვევს ადამიანის პატივისა და ღირსების შელახვას.

რა არის ეკონომიკური ძალადობა?

ეკონომიკური ძალადობა — ქმედება, რომელიც იწვევს საკვებით, საცხოვრებელი და სხვა ნორმალური პირობების უზრუნველყოფის, საკუთრების და შრომის უფლებების განხორციელების, აგრეთვე თანასაკუთრებაში არსებული ქონებით სარგებლობისა და კუთვნილი წილის განკარგვის უფლების შეზღუდვას.

რა არის სექსუალური ძალადობა?

სექსუალური ძალადობა — სექსუალური კავშირი ძალადობით, ძალადობის მუქარით ან მსხვერპლის უმნეობის გამოყენებით. სექსობრივი კავშირი ან სექსუალური ხასიათის სხვაგვარი მოქმედება ან გარყვნილი ქმედება არასრულწლოვნის მიმართ.

რა არის იძულება?

იძულება — ადამიანის ფიზიკური ან ფსიქოლოგიური იძულება, შეასრულოს ან არ შეასრულოს მოქმედება, რომლის განხორციელება ან რომლისგან თავის შეკავება მისი უფლებაა, ან / და საკუთარ თავზე განიცადოს თავისი ნება-სურვილის საწინააღმდეგო ზემოქმედება.

ვინ არის მოძალადე?

მოძალადე არის ოჯახის წევრი, რომელიც ახორციელებს ფიზიკურ, ფსიქოლოგიურ, ეკონომიკურ, სექსუალურ ძალადობას ან იძულებას ოჯახის სხვა წევრის მიმართ.

ვინ არის მსხვერპლი?

მსხვერპლი — ოჯახის წევრი, რომელმაც განიცადა ფიზიკური, ფსიქოლოგიური, სექსუალური, ეკონომიკური ძალადობა ან იძულება და რომელსაც მსხვერპლის სტატუსი განუსაზღვრა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისმა სამსახურ-

მა ან/და სასამართლო ორგანომ ან/და ოჯახში ძალადობის მსხვერპლის სტატუსის განმსაზღვრელმა ჯგუფმა (მსხვერპლის იდენტიფიცირების ჯგუფმა).

სავარაუდო მსხვერპლი

ოჯახში ძალადობის სავარაუდო მსხვერპლი — პირი, რომელსაც მიაჩნია, რომ არის მსხვერპლი და რომელიც მსხვერპლის სტატუსის განსაზღვრის მიზნით მიმართავს შესაბამის ორგანოებს/ოჯახში ძალადობის მსხვერპლის სტატუსის განმსაზღვრელ ჯგუფს.

ძალადობის გამოვლენისა და აღკვეთის რა მექანიზმები არსებობს?

ოჯახში ძალადობის გამოვლენისა და აღკვეთისათვის გამოიყენება სისხლისსამართლებრივი, სამოქალაქო-სამართლებრივი და ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი მექანიზმები:

- სისხლისსამართლებრივი მექანიზმები გამოიყენება ოჯახში ძალადობის იმ ფაქტის შემთხვევაში, რომელიც შეიცავს სისხლის სამართლის დანაშაულის ნიშნებს;

- სამოქალაქო სამართლებრივი მექანიზმები გამოიყენება ოჯახში ძალადობის შედეგად მიყენებული ზიანის ასანაზღაურებლად, სამოქალაქო კანონმდებლობით დადგენილი წესით;

- ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი მექანიზმები გამოიყენება, თუ სამართალდარღვევა თავისი ხასიათით, კანონმდებლობის შესაბამისად არ იწვევს სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას და მისი აღკვეთა შესაძლებელია საქართველოს ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსის ნორმების მიხედვით.

აღნიშნული კანონის მიხედვით, ძალადობის მსხვერპლთა დაცვისა და მოძალადისათვის გარკვეული მოქმედებების შეზღუდვის უზრუნველყოფის მიზნით უფლებამოსილ ორგანოს შეუძლია გამოსცეს დამცავი და შემაკავებელი ორდერი.

რა არის დამცავი ორდერი?

დამცავი ორდერი - არის პირველი ინსტანციის სასამართლოს (მოსამართლის) მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით გამოცემული აქტი, რომლითაც განისაზღვრება მსხვერპლის დაცვის დროებითი ღონისძიებები.

დამცავი ორდერი გამოიცემა 3 თვემდე ვადით და მისი მოქმედების კონკრეტულ ვადას განსაზღვრავს სასამართლო.

ვის აქვს დამცავი ორდერის გამოცემის მოთხოვნის უფლება?

დამცავი ორდერის გამოცემის მოთხოვნის უფლება აქვს მსხვერპლს, აგრეთვე მისი ოჯახის წევრს

ანდა მსხვერპლის თანხმობით პირს, რომელიც მსხვერპლს უწევს სამედიცინო, იურიდიულ, ფსიქოლოგიურ დახმარებას, ხოლო არასრულწლოვნის მიმართ ძალადობის შემთხვევაში — ასევე მეურვეობისა და მზრუნველობის ორგანოს.

რა არის შემაჯავებელი ორდერი?

შემაჯავებელი ორდერი - არის პოლიციის უფლებამოსილი თანამშრომლის მიერ გამოცემული აქტი, რომლითაც განისაზღვრება ოჯახში ძალადობის შემთხვევაში ძალადობის მსხვერპლის დაცვის დროებითი ღონისძიებები და რომელიც გამოცემიდან 24 საათის განმავლობაში დასამტკიცებლად წარედგინება სასამართლოს.

რას იწვევს ორდერით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობა?

მოძალადის მიერ დამცავი ორდერით გათვალისწინებული მოთხოვნების შეუსრულებლობა იწვევს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას.

ღამის 24 შემაჯავებელი ორდერი ძალაში შედის გამოცემისთანავე

**ოჯახში ძალადობის ფაქტის შემთხვევაში
რა ვალდებულება გააჩნია პოლიციას?**

1. პოლიცია ვალდებულია, ოჯახში ძალადობის ფაქტის შესახებ ინფორმაციის მიღების შემთხვევაში დაუყოვნებლივ მოახდინოს რეაგირება და განახორციელოს კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებები.

2. ძალადობის ფაქტის შესახებ შეტყობინების მიღების შემთხვევაში პოლიცია ვალდებულია, დაუყოვნებლივ გამოცხადდეს შემთხვევის ადგილზე, მიუხედავად იმისა, პოლიციის ორგანოებს მიმართა დაზარალებულმა, ძალადობის მოწმემ თუ ამ კანონის მე-11 მუხლით გათვალისწინებულმა პირმა.

3. ძალადობის ფაქტის არსებობის შემთხვევაში პოლიცია ვალდებულია:

ა) მიიღოს კანონით გათვალისწინებული ზომები ოჯახში ძალადობის ფაქტის აღსაკვეთად;

ბ) განცალკევებულად გამოკითხოს ოჯახში ძალადობის სავარაუდო მსხვერპლი, მოწმე, მოძალადე, მათ შორის, არასრულწლოვანი, რაც წერილობით უნდა დაფიქსირდეს;

გ) ოჯახში ძალადობის მსხვერპლს მიაწოდოს ინფორმაცია მისი უფლებების შესახებ;

დ) მსხვერპლის მოთხოვნით ან გადაუდებელ შემთხვევაში უზრუნველყოს მისი გადაყვანა სამედიცინო დაწესებულებაში;

ე) მსხვერპლის მოთხოვნით ან გადაუდებელ

შემთხვევაში უზრუნველყოს მისი ან / და არასრულ-
წლოვნის გადაყვანა თავშესაფარში;

ვ) მსხვერპლის სხვა ადგილზე გადაყვანის შემთ-
ხვევაში უზრუნველყოს მისი საცხოვრებელი ადგილი-
დან პირველადი საჭიროების ნივთებისა და საიდენტი-
ფიკაციო დოკუმენტების წამოღება;

ზ) უზრუნველყოს იმ პირის უსაფრთხოება, რო-
მელმაც განაცხადა ძალადობის ფაქტის შესახებ;

თ) ამ კანონით დადგენილი წესითა და პირობებით
გასცეს შემაკავებელი ორდერი.

ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა

დროებითი საცხოვრებელი (თავშესაფარი)

ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა დროებითი
საცხოვრებელი ან საქართველოს შრომის, ჯანმრთე-
ლობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სის-
ტემაში ან / და არასამეწარმეო იურიდიული პირის
ბაზაზე არსებული ოჯახში ძალადობის მსხვერპლთა
დროებითი განთავსების ადგილი, რომელიც ემ-
სახურება მსხვერპლთა ფსიქოლოგიურ-სოციალურ
რეაბილიტაციას, იურიდიულ და სამედიცინო დახმა-
რებას, აგრეთვე დაცვის ღონისძიებებს; ამ კანონის
VI თავის ამოქმედებამდე — ასევე ოჯახის ნათესა-
ვებისა და მეგობრების ოჯახი.

ხრიზისული ცენტრი

ხრიზისული ცენტრი — ოჯახში ძალადობის სა-
ვარაუდო მსხვერპლთა და მსხვერპლთა დროებითი

განთავსების ადგილი, რომელიც ემსახურება ფსიქოლოგიურ-სოციალურ რეაბილიტაციას, პირველად და გადაუდებელ სამედიცინო მომსახურებასა და სამართლებრივ დახმარებას. კრიზისულ ცენტრში პირის (მასზე დამოკიდებული პირების) განთავსება შესაძლებელია მსხვერპლის სტატუსის განსაზღვრამდე და სტატუსის განსაზღვრის შემდეგ, იმ შემთხვევაში, თუ მსხვერპლი არ გამოთქვამს თავშესაფარში მისი საცხოვრებლად განთავსების სურვილს და საჭიროებს მხოლოდ ფსიქოლოგიურ-სოციალურ რეაბილიტაციას ან / და სამართლებრივ დახმარებას ან / და პირველად და გადაუდებელ სამედიცინო მომსახურებას თავშესაფარში ცხოვრების გარეშე.

მოძალადეთა სარეაბილიტაციო ცენტრები

მოძალადის დროებითი განთავსების ადგილი, რომელიც ემსახურება მოძალადის რეაბილიტაციას, კრიზისულ ინტერვენციასა და სამედიცინო დახმარებას და იქმნება კანონმდებლობით დადგენილი წესით საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს სისტემაში, ასევე არასამეწარმეო იურიდიული პირის მიერ.

ვრცელდება უფასოდ

დაიბეჭდა გერმანიის ქრისტიანული გან-
ვითარების სამსახურის (EED) ფინანსუ-
რი მხარდაჭერით

ხალხურულ-ჰუმანიტარული ფონდი „სოხუმი“

მისამართი: ქ. ქუთაისი, მაგლობლიძევილის 6
ტელ: 7 29 02 ფაქსი: 7 13 68
ელფოსტა: woman@fundsokhumi.ge
ვებგვერდი: www.fundsokhumi.ge

დაიბეჭდა შპს „მბმ-პოლიგრაფი“
ქ. ქუთაისი, წერეთლის 186

ԾՄՆԸՐԻ „ԼՈՒԽԵՃԻ”
ՉՈՒԿՆՅՈՒՆԻ ԼՍԸ-ՈՒՐՆ
ԼՈՒՄՉՈՒԼՈՒՆ ԸՏ ՌՉՈՒԿՆԵՐ
ՅՐԸՆՈՒՐՆՈՒՅՈՒՆ

